

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

In Passionem D.N. Iesv Christi Homeliae quinquaginta sex, Theoremata
viginti octo, totidemque sermones. In Monotesseron Praeterea Eivsdem
Passionis Dominicae, iuxta Euangelistarum & historiae fidem, Elucidatio.
Conciones ad Haec Paraeneticae in praecipuis anni & Sanctorum
festiuitatibus habitae

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXVIII

De ordine Carthusiensium, deq[ue] discretione ac obedientia maximopere
viam Dei ingredienti necessaria. Serm. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47113)

Φ. VI
13

Superbiam
quantum
Deus odiat.
Esaia 4.
Gen 3.
Esaia 1.

Hebr. 10.

quorum vtrunque proprijs manibus plasmauit & decorauit Deus nobis in-
firmis proposuit & ostēdit, vt addiscamus quantū Deus odit peccatū & ma-
ximē superbiam, quod pro vno motu cordis, nobilissima creatura creatu-
rum omnium æternaliter & sine spe veniæ est damnata, & pro vno esu po-
mi & ipse Adam & tota posteritas eius vsque ad finem mundi est mortali-
tati & multiplici pœnalitati subiecta: & nisi Deus reliquisset nobis Ierem,
quasi Sodoma fuisset. Ex ijs efficacissimum relinquitur argumentum,
quod *horrendum est incidere in manus Dei viuentis*. Si enim Deus non peperit
nobilissimo angelo superbienti, quid erit de vilissimo cinere & abiectissimo
vermiculo in altum se extollente, cum iacere debeat in cinere & cilicio, modo
& in ipso sterquilino? Itaque fratres charissimi simus solliciti cum sanctis
angelis, qui in humilitate & obedientia perstiterunt, semper vitare superbiam.
Et quia ex nobis fragiles sumus, rogemus sedulo sanctos angelos, vt ius me-
ritis & precibus nobis auxilio sint, maximē in illa extrema hora, qua anima
ex corpore euelletur presentanda summo iudici Deo, qui reddet vnicuique
secundum opera illius: qui sine fine viuit & regnat Deus benedictus in secula,
Amen.

IN SOLENNITATE S. BRVNONIS PRIMI IN-
stitutoris Ordinis Carthusiensis.

*De ordine Carthusiensium, deq; discretione ac obedientia maximopere vitam
Dei ingrediendi necessaria.*

Sermo 1.

Assimilabitur viro sapienti, qui edificauit domum suam supra petram.
Matth. 7. Commendatur his verbis fratres charissimi, beatus
Bruno, quod domum suam, id est, ordinem Carthusianum, fun-
dauerit supra petram, vt pote qui nec ex fluminibus facturus est
fundamentum, nec ex vento aut tempestate passurus sit ruinam. Inde vni-
usdemq; sapiens meruit nominari. Siquidem prudenti vsus consilio, quod
nimo cepit, fortiter est executus. Delicias, honores, necessarios, amicos, &c.
simul omnia dicam verbo: quicquid in mundo habuit, quicquid eidem ob-
ferre mundus potuit, pro te Christe contempsit atque reliquit. Porro nihil
tantum vtilis fuisse videretur, posteris suis vsque hodie multis, etiam mor-
tuis viuere studuit, ijs videlicet, quibus bene viuendi leges instituit, erudi-
tionem & exempla virtutum reliquit. Nam edificauit illis domum, id est,
ordinem hunc, quo nunc viuimus, quem vt fundatum supra petram staret
atque firmaret, expendit omnes cum cœnobiticæ, tum eremiticæ vitæ
perfectiones, incommoditatesq; & inde separans preciosum à vili, ex vtraq;
medium quoddam viuendi genus instituit, quod neque cœnobiticum neq;
eremiticum tantum, sed esset simul vtrunque. Ex cœnobitica namque viu-
disciplinam, obedientiam, operationem manualement, paupertatem, hoc est,
communem victum, conuentum diuino in officio, eruditionem, curam egro-
tium atque infirmorum, & similia. Ex anachoreticæ vero solitudinem, silentium,
abstinentiæ rigorem, orandi contemplandiq; assiduitatem desumpsit, vnde
clausi

Carthusien-
sis ordo quā
fit sapienter
supra petra
fundatus.

In his periculis vtriusque vitæ, hoc est, familiaritate ac loquendi consuetudine immoderata, quæ cœnobii imponit, & separatione nimia consolationis instructionisq; experte quæ anachoretas malè habuit, ex melioribus cõferret optima, & alumnos suos non modo ad actiuam vitam, verum etiam ad contemplatiuam vitam (idq; potissimè) transmitteret. Est alia domus, nempe interior conscientia, quam sanctus Bruno edificauit supra petra. Verùm de hac aliquid dicere, puto superfluum: quandoquidem vitam eius legimus plenam omni iustitia & sanctitate. Nobis hic potius vigilandum est, vt singuli domum habeamus ædificatam supra petram, hoc est, non deficientem. Deficit autem, si vel collabi permittitur tepore, vel collidi nimietate. De tepore conqueritur Beatus Bernardus in epistola, dicens: Multo facilius reperies multos seculares conuerti simpliciter ad bonum, quam vnum quempiam de religiosis proficere de bono in melius. Contra hunc necessarius est Dei timor, scriptura dicente: *Si non in timore Domini tenueris te instanter, cito subuertetur domus tua.* Et Bernardus *sermo de LIV. super Cantica* post longam in deuotionis seu acedix querimoniam, tandem ita infert: In veritate didici nil æquè efficax esse ad gratiam promerendam, retinendam, recuperandam, quam si omni tempore coram Deo inueniaris, non altum sapere, sed timere, & cætera quæ sequuntur. Porro contra nimietatem necessaria est discretio. Adquam angelus præmonet in libro viarum Dei eremitas, loquens sanctæ virginis Elizabeth de Schoenaugia sanctimoniali hoc modo: Attendite vos, qui in eremo vitam ducere elegistis, quam discretionem habeatis. Discretio enim est mater omnium virtutum. Glebis aspera est via vestra propter duritiam vitæ. Videte ne fortè offendet pes vester. Quod si offenderit, cauete ne lumen quod in vobis est, euacuetur.

Propterea autem necessaria vobis est discretio, vt non cito sequamini omnem impetum zeli vestri, qui vos ad altitudinem perfectionis impellit, neque supergrediamini mensuram virtutis vestræ laboribus immoderatis. Multi in præsumptione spiritus sui ambulantes, vitam suam nimia afflictione extinxerunt, & perierunt in adiuentionibus suis. Multi mensuram suam excedentes, humanum intellectum in seipsis subuerterunt, & inutiles facti sunt, & similes iumentis insipientibus. Multi per immoderatas fatigationes in tedium adducti sunt, & elanguit virtus eorum, & abierunt reuoluntum, & reuoluti sunt ad voluptates carnales, factique sunt in derisionem spiritibus nequam. Bona est vexatio carnis, quia aduersatur concupiscentiis, immunditiis, sed si mensuram exuperet, inutilis est, quia suffocat deuotionem contemplationis, & lumen eius extinguit. Propter hoc memeto homo fragilitatis tuæ, vt cautè gradiaris in via dura, quam ingressus es, & patienter agas in festinatione tua, ne ruinam patiaris: dirige in consilijs sapientium cunctos labores, non in proprio sensu, & non contunderis in exitu tuo. Dominatorem cœli ne tentes, sicut qui incautè sui curam abijciunt, & habent fiduciam, quod mirificetur in eis potentia Domini secundum dies antiquos. Hæc ex reuelationibus Elizabeth. Similia fermè sancta Agnes loquitur ad sanctam Brigitam *libro reuelationum eius sexto*, sic dicens: Filia non plus debito procedas, quia cuspis lanceæ acutæ ante te stat, ad quam si plus iusto procelleris, vulneraberis. Non debes plus debito procedere, id

Domus me-
is nostræ v-
ti duobus
modis defi-
ciat.

Bernardus.
Timor Dei
necessarius
contra tepore

Eccl 27.
Bernard.

Rom. 12.
Discretio
necessaria
contra ni-
mietatem.
S. Elizabeth.

Psal. 80.

Psal. 48.

S. Agnes.
S. Brigit.

Discretio
quam sit
homini ne-
cessaria.
Isidorus.
Bernardus.

Quo obti-
neni valeat
discretio.

Gregorius.
Bernard.

Vincentius
Ioan. 15.

Moses ab-
bas.

Humilitatis
prima pro-
batio que sit

Climachus.

est, ultra vires te affligere, aut alios super naturam tuam in bonis operibus imitari, quia ab aeterno disposuit Deus operibus charitatis & humilitatis: periri peccatoribus cælum seruata in omnibus mēsurā & discretione. Nunc autem diabolus inuidus suadet homini imperfecto supra vires ieiunare, promittere inconsueta & importabilia, velle imitari perfectiora non consideratis viribus suis, infirmitatibus suis, vt deficiente robore, vel homo contineat malè incepta propter roborem hominum plus, quam propter Deum, vel deficiat citius propter indiscretionem & infirmitatem. Propterea mēsurā teipsam in teipsa, quia alij sunt à natura fortiores, alij debiliores, & cetera ibidem. Videtis quam necessaria est discretio, quando (vt Isidorus ait) quicquid boni cum discretione feceris, virtus est: quicquid sine discretione feceris, vitium est. Virtus enim indiscreta pro vitio computatur. Et Bernardus super Cantica: Tolle discretionem, & virtus vitium erit, ipsaque affectio naturalis in perturbationem magis conuertetur exterminiumque naturæ. Et Christus libro quarto reuelationum Brigittæ. Multa sunt virtuosa opera, non tamen omnia merentur mercedem cœlestem, nisi discretè fiant. Cæterum, discretio non potest haberi, nisi quis proprio sensui abrenunciet, & iudicio, & credat alieno non cuiuscunque, sed prælati, si habet, aut boni viri alterius, quem vt ductorem sequatur animæ suæ. Ita enim consilium Gregorius, aut secundum alios Bernardus dicens: Recurre ad hominem viuum, Deum in homine consule, aperi impedimentum, & quære medicamentum, ausculta hominem non de se mendacem, sed per hominem Deum veracem, respondentem, docentem, consolantem, & hortantem, & discite diligenter, ne sensu proprio, pro tollendo impedimento, tali forsitan vitæ remedio, de quo postmodum maioris impedimenti occasio oriatur. Et sanctus Vincentius prædicatorum ordinis: Dico tibi, nunquam Iesus Christus gratiam suam ministrabit (sine qua nihil possumus) si homo habet à quo posset instrui, & deduci, & negligit, vel non curat alterius ducatum amplecti, sed credens sibi posse sufficere, & per se posse inuestigare & inuenire, quæ sunt vitia ad salutem. Idem sentit abbas Moses, vt Casianus de collationibus patrum scribit. Sciendum, inquiens, neminem posse definitionibus suis vel iudicio proprio confidentem perfectionis culmen aliquando conscendere, sed nisi diaboli perniciofa quidem illusione non decipi. Idem: Humilitatis hæc prima erit probatio, si vniuersa non solum quæ agenda sunt, sed etiam quæ cogitantur, seniorum referuantur examini, vt nihil quis suo iudicio credens, illorum per omnia definitionibus acquiescat, vt quid bonum vel malum debeat iudicare, eorum traditione cognoscat. Quæ institutio non solum per veram discretionis viam iuuenem recto tramite docebit incedere, verum etiam à cunctis fraudibus & insidijs inimici seruabit illæsum. Nullatenus enim decipi poterit, quisquis non suo iudicio, sed maiorum viuere exemplis nec valebit ignorantia eius callidus hostis illudere, qui vniuersas cogitationes in corde nascentes perniciofa verecundia nescit obregere, sed eas maturo examine seniorum vel reprobat vel admittit. Hæc abbas Moses. Climachus quoque: Quando, inquit, aliquis cum innocentia & simplicitate dimittit se in manibus alterius, tunc non dat maligno locum contra seipsum. Idem refert, quodam in monasterio monachos portasse tabulas ad cingulum quo cogi-

cogitationes suas scriptas reuelarent Abbati discutiendas. Non dissimilia hortatur beatus Antonius, docens monacho tantum debere adesse studium nihil celandi, vt etiam pedum suorum veltigia (si possibile sit) numerata suo reuelat magistro, vt nusquam fallendi occasionem relinquat inimico. Qui enim tentationem (vt verbis vtat Climachi) suam celat, in tenebris ambulat. Verum, vt in vitis patrum admonemur, si habet quis in aliquo fidem & tradiderit se ei ad subiectionem, non debet intendere in mandata Dei, sed patri suo spirituali omnem voluntatem suam committere, quia illi per omnia obediens, non incurrit peccatum apud Deum. Confirmat hæc omnia Christus ad S. Brigittam *VI. libro reuelationum*, dicens: Charitas est quasi arbor de qua omnes virtutes procedunt. Inter quas primum tenet obedientia, pro qua ego ipse Deus subire crucem & mortem non dubitavi. Ideo obedientia est mihi placita, sicut fructus suauissimus quia sicut pax pacatissima, sic & homo ille est mihi amicissimus, qui se ex humilitate alijs subijcit, & velle suum totum ponit ad manus aliorum. Et iterum: Obedientia est virtus qua imperfecta perficiuntur, & omnes negligentiae extinguantur. Nam ego Deus præ omnibus perfectissimus, & ipsa perfectio, obediui patri vsque ad crucem, vt ostenderem exemplo meo quam placitum est Deo abnegare velle proprium. Sed multi non attendentes virtutem obedientiae, nec habentes zelum discretum, sequuntur conceptum mentis suæ. Et sic modico tempore indiscretè affligunt carnem, vt longiori tempore sint inutiles sibi ipsis, ex quo Deo minus placentes sunt & alijs onerosi. Cumq; tales considerant defectus suos detrectare volentes priora, statim accedit robur mentis dimittere incepta, & ex pertinacia non audent aggredi saniora. Ex talibus hominibus est iste homo quem vides, qui non attendit ad consilia probatorum virorum, nec attendit verba mea quæ dixi: Nolo mortem carnis, sed peccati. Ideo timendum est ei, vt veniat in tribulationem maiorem & defectum mentis. Veruntamen si obedierit sapientibus, & submiserit animam suam à cõceptibus proprijs, duplicabitur ei corona, & spiritualis deuotio augebitur in eo. Alioquin sicut scriptum est, fiet ei: *Veni homo & superfeminant zizania, & simul exorta spina suffocauerunt semen eius.* Hæc in reuelationum Brigittæ libro sexto, capite xii. Item in llii. ad Brigittam Christus: *Quid times?* Nam etiam si quater in die comederes, non tibi imputabitur ad peccatum, si permissione eius feceris, cui teneris obedire. Et in *Extravagantibus* legitur: *Quum iussa fuisset Brigitta contra suam consuetudinem laxius viuere à magistro, quamquam graue hoc sibi videretur mutare consuetudinem deuotam, tamen obediuit. Et tunc audiuit in spiritu: Quid times mutare vitam, nunquid bonorum tuorum egeo, aut meritis tuis intrabis cælum? Obedias igitur magistro tuo. Nam si etiam decies comederis aut biberis in die propter obedientiam, non imputabitur tibi ad peccatum. Et in quarto libro capite vigesimo sexto: Mater Dei virgo Maria loquens ad Brigittam. Ecce, inq; si videris duos homines, alius est sub obedientia, alius in libera potestate. Si ille qui liber est, ieiunat, simplicem habet mercedem: Si autem ille qui sub obedientia, comedit illo die ieiunij carnes secundum institutionem regulæ, & propter obedientiam, attamen libentius ieiunaret si non obisteret obedientia, ipse habebit mercedem duplicem, vnã propter obedientiam, aliam propter dilationem.*

Antonius.

Climachus

Charitas arbori comparata. Phil. 2. Obedientia quæ sit placita Deo.

Luc. 9.

Matt. 13.

Obedientia merces duplex.

nem.

1 Reg. 15.
Bernard.
Ibidem.

Idem.

Idem.

Galat. 3.
1. Cor. 11.
Rom. 7.

Obedientia
quam sit ne-
cessaria.

Synecletic.

Augustin.
Obedientia
quantum
alias excel-
lat virtute.

Inobedi-
entiam nasci
ex superbia

Ioannes
Thauler.

nem desiderij sui, & non impletionem voluntatis suæ. Hæc ibi. Videtis quod & reuelationes diuinæ, & sanctorum patrum sententiæ consentiant scripturæ sacræ, quæ meliorem dicit esse obedientiam, quam victimam. Cæterum (vt verbis vtar Bernardi) qui sapientes in oculis suis decreuerunt apud se, nec consilio acquiescere, nec præcepto, videant quid respondeant, non mihi sed dicenti: *Quoniam quasi peccatum arrolandi est repugnare, & quasi scelus idolatriæ nolle acquiescere.* Reducatur iam ad memoriam quid idem Bernardus super hoc verbo in sermone quodam de resurrectione Domini ad longum de lepra propriij consilij dicat, quæ quanto plus abundat in homine, tanto fibi sanior esse quisque videtur. Similiter & vbi super *Cantica sermone XIX.* contra idem vitium inuehitur, dicens: *Nō legistis in Euangelio quam formam obediendi puer Iesus pueris sanctis tradiderit? Nam cum remansisset in Hierusalem, & dixisset in his quæ patris sui erant, oportere se esse, non acquiescentibus parentibus eius, sequi illos in Nazareth non desepxit, magister discipulos, Deus homines, verbum & sapientia fabrum & fœminâ. Quid etiam addidit sacra historia? Et erat subditus illis. Quousq; inquit, vos sapientes estis in oculis vestris? Deus se mortalibus credit & subdit, & vos in vijs vestris adhuc ambulatis? Bonum receperatis spiritum, sed non bene vtimini eo. Veror ne alium pro isto recipiatis, qui sub specie boni supplantet vos, & qui spiritu cœpistis, carne consummemini. An nescitis, quia angelus Saranæ transfiguratus se multoties in angelum lucis? Sapientia est Deus, & vult se amari, nō solum dulciter, sed & sapienter. Vnde Apostolus: *Rationabile inquit, obsequium vestrum.* Alioqui facillimè zelo tuo spiritus illudet erroris, si scientiam negligas. Ne habet callidus hostis machinamentum efficacius ad tollendam de corde dilectionem, quam si efficere possit, vt in ea incautè & non cum ratione ambuletur. Hæc Bernardus. Quæ omnia ostendunt quam necessaria in monasterio sit obedientia ne ad teporem remisso feruore, neve ad præceptum proprium consilium sequentes indiscreto proficiendi zelo veniamus. Et propterea dixit sancta Syncretice: In congregatione cuiuslibet conuersationi magis obedientiam quam continentiam proponimus, quoniam continentia arrogantiam habet, obedientia autem humilitatem congruam possidet. Augustinus quoque: *Vna, inquit, obedientia plus quam omnes virtutes alia valet. Ieiunium vel continentia si diligenter accenderis, superbiam tibi facit. Superbia autem est inimica Deo, & nihil sic odit Deus vt superbiam. Quicumq; non obedit, non facit de sanctitate, sed de superbia: idè enim non obedit, quia meliorem se credit illo cui non obedit. Et post pauca: Magis enim se putat sapientem quam illum qui dat consilium. Et qui dicit in corde suo: Ego mihi sapiens sum, ego non habeo querere consilium, nec tu sapietior es me.* Licet non dicat, tamen ex eo quod contemnit consilium fratris in corde hoc loquitur. Hæc Augustinus.*

Non possem omittere postremo Ioannis Thauleri, apud deuotos hæc mediocri autoritatis viri, de obedientia testimonium, nisi prohiberem vitare, qui in sermone dominice tertie post Trinitatis festum, cunctis exercitijs bonis operibus, virtutibus & quibuscunq; meritis (quæ ex voluntate seu institutione propria parantur) obedientiam præfert, dicens: *Neque dignius neque acceptius Deo offerri posse aliquid holocausto humilis, obedientis ac*

resigna cordis. Proinde posset homo propter Deum humiliter obediendo, & tam in spiritu quam in natura omnem proprietatem relinquendo semetipsum ad eum exire, ut sub vno momento perfectius duceretur in Deum, quam si decem annis eodem semper modo in sublimi aliqua deuotione propria persistisset. Verbi gratia: ut si possibile foret hominem tanta præditiua esse gratia, cui visibiliter, atque ut ita dicam, personaliter Deus commemoraretur, si hunc ad obedientiam auocari cõtingeret, dicere deberet Deo: Dñe Deus meus dimitte me ad obedientiam pro tuo beneplacito nunc à te discedam. Hæc humilis relictio sui ipsius, gratior esset Deo, quam si interea cum Angelis Dei cœli delicias penetraret. Et hoc refert exempli causa Taulerus cuidam sanctimoniali in cœnobio accidisse, quæ ob ardentissimum eius desiderium & amorem Christus in forma pulcherrimi pueri visibiliter visitauit. Verum ut eius synceritas probaretur, eandem virginem mox è cella tunc ad laboræ monasterij contigit euocari: quæ dimisso puero Iesu in cella, ad obedientiam abiit: quæ consummata, desiderabunda cellam repetit, & iam non puerum, sed adolescentem gloriosum & fulgidum (ut putabat) XXIV. annorum, reperiens, exultabunda dicit: Dulcissime Iesu, quomodo tam exiguo tempore adeo splendidus, pulcher & grandis effectus es: Respondit Iesus: Hoc profunda fecit humilitas velocis obedientiæ tuæ. Rogemus ergo Deum charissimi fratres, ut nobis per merita sanctissimi patris nostri D. Brunonis amici sui, gratiam simplicis, humilisque obedientiæ, abnegationis, ac resignationis, infundere dignetur, qui est benedictus in secula, Amen.

Resignatio
sui omni-
moda quæ-
re sit præ-
cellentiæ.

Exemplum
obedienciæ
humilis at-
que velocis.

IN EADEM SOLENNITATE.

*Latus instituti Carthusiani, & quis eremita, quisne cœnobita sit
finis atque perfectio.*

Sermo II.

Simulabo eum viro sapienti, qui adificauit domum suam supra petram, Matth. 7.
In his verbis charissimi ad propositum nostrum assumptis commendatur beatissimus Bruno pater noster, maximè à duobus. Primo à fortitudine. Est autem fortitudo secundum philosophum III. Ethicorum, aggressio terribilium causa boni. Et hoc insinuat cum dicitur. *Simulabo eum viro.* Ipse enim virilem, hoc est, fortem animum habuit, & hoc dupliciter secundum duas species fortitudinis, sumendo tamen fortitudinem largè, ut includat etiam temperantiam. Primo, quia fortiter & viriliter contempsit mundum, videlicet prosperitates, dignitates & honores, non solum quæ in vniuersitate multa habuit, sed etiam quæ ab Urbano summo Pontifice quondam suo discipulo maxima habere potuit. Studium quoque scholasticum (quod cæteris arctius amabat) licet sanctum, tamen suo proposito tanquam inconueniens Christi pro amore reliquit. Secundo fortis fuit quia contempsit seipsum, delectabilia sibi interdicens & tristia sustinens. Nam extenuauit corpus suum vigilijs, maceravit abstinentijs, & cæteris quæ mortificationi cõgruunt, afflixit disciplinis. Vnde quam austeram post conuersionem continentissimam quæ vitam duxerit poenitentialem, ac omni virtute consummatam, Gregorius & successorum testantur statuta. Non enim potuerunt sequi.

Fortitudo
quid
Fortitudinis
species duæ
quæ.
Contem-
ptus seculi
quæ exigit

Contemptus
sui quis sit.

Dddd

ccg